

bir daha asla bulamadığını söylüyor. 2008'de Design Observer'la yaptığı söyleşide bu özel kayıplardan bahsetmişti: “Biri United Airlines’ın Elk Grove, Illinois’deki devasa şirket merkezinde bir yerlerde kaldı. 45 numaralı diğer defter Heathrow havalimanında kayboldu. Bu kayıp, o zamanlar 13 yaşındaki kızım Liz’in yaptığı ve Citibank logosunun orijinal taslağı olduğunu iddia ettiği bir çizim içerdiğinden çok üzücüydü. Citi’deki ‘t’yi

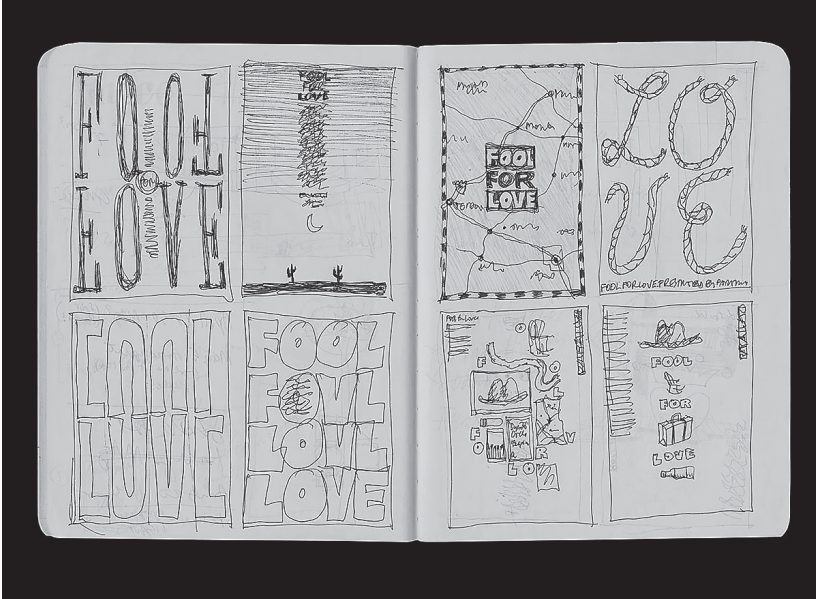
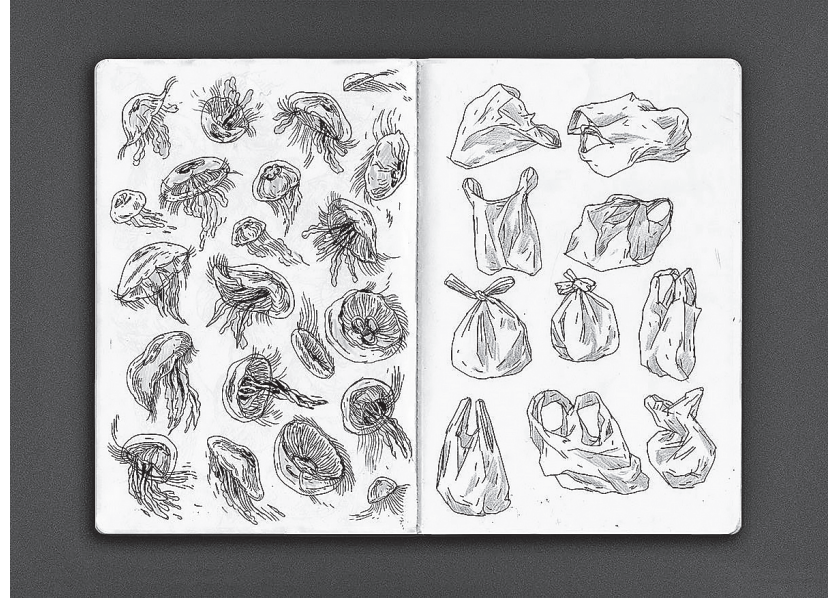
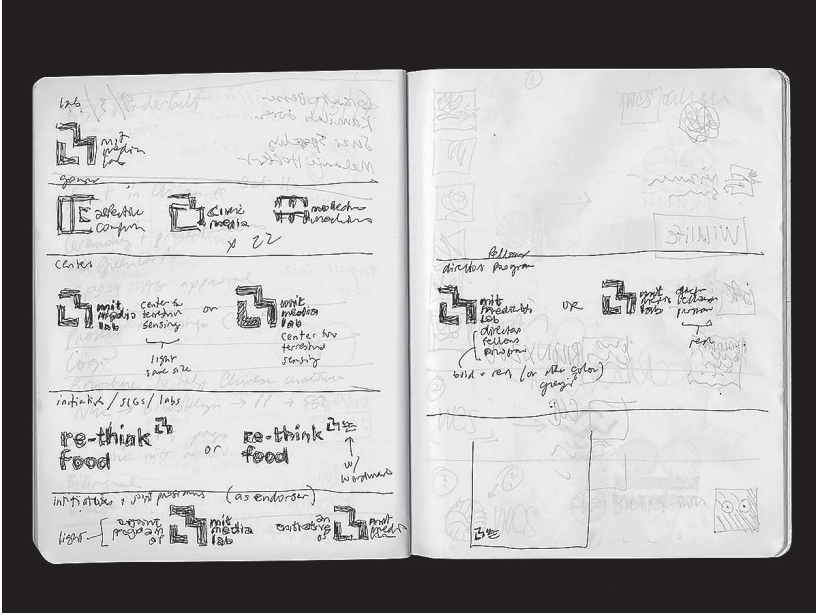
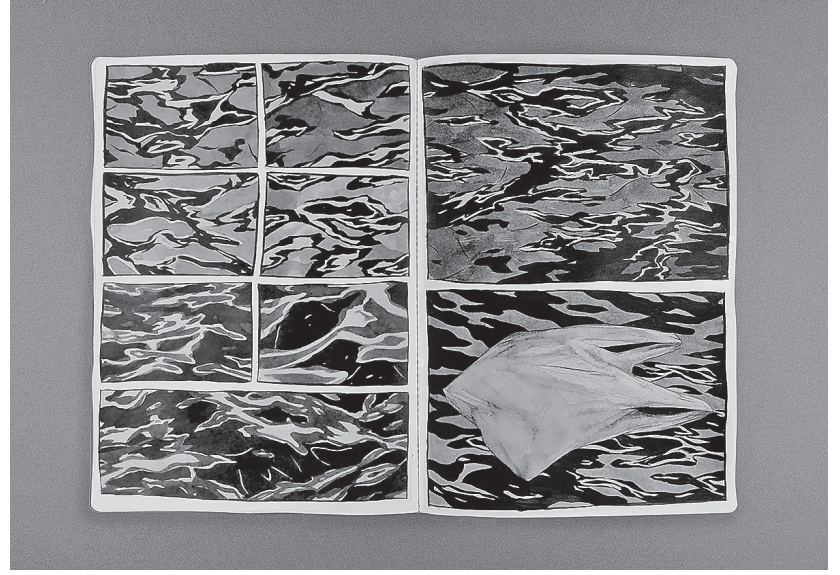
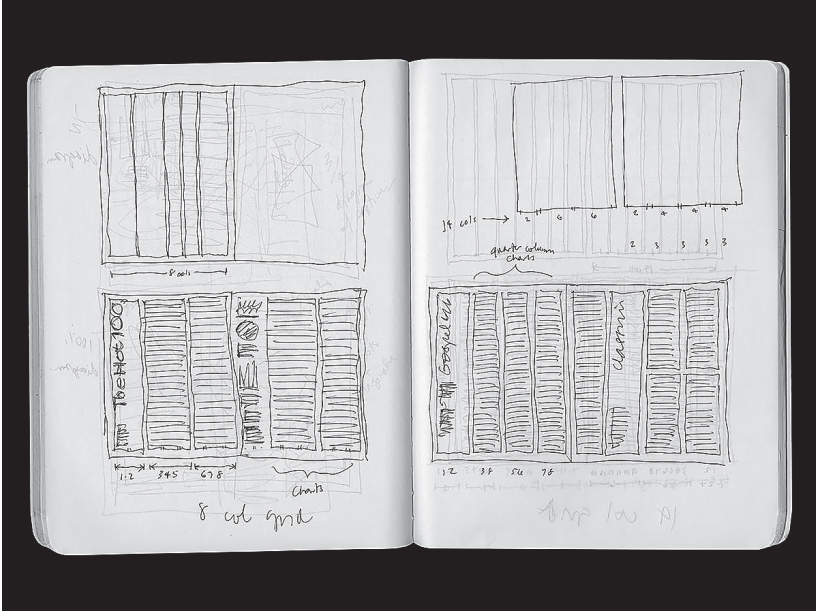
şemsiyeye dönüştürmüştü; elbette Paula Scher de aynı fikre varmış olabilir.”

Bierut’un defterinde çalışarak, ilk fikirlerini elle yazarak ve çizerek, kâğıt ve kalemle çalışmaktan hoşlandığı açık, ancak bunu analog günlerin nostaljisiyle karıştırmayın. “Yaşamıca sayısal tasarımı hiçbir zaman tam anlamıyla benimsemedim” diyor. “Bunun ideolojiden çok tembellikle ilgili olduğundan şüpheleniyorum.”

Alice Saey, animatör ve yönetmen

Alice Saey, *Jo Goes Hunting* gibi müzisyenler için video tasarımını yapan bir animatör ve yönetmen, ayrıca Paris’teki Centre Pompidou için bir dizi *looping* animasyonu ve birçok başka proje yapmış. Saey ilk kez sanat okulunda eskiz defteriyle tanışmış, kısa süre sonra da, bir konu üzerinde bolca düşünüp mümkün olduğu kadar çok sayfa doldurmak ona heyecan vermeye başlamış. “Bu benim fikirlerimde çok daha esnek olmamı sağladı” diyor.

Saey için projeleri genellikle eskiz yaparken bulunan fikirlerden doğuyor, çünkü çizim onun düşünme sürecidir. “Önce dört adet karşılıklı iki sayfaya boş kutular çizerim ve sonra bir tür mantık ortaya çıkana kadar onları sezgisel olarak doldururum” diye açıklıyor. “Bazen sadece bitkiler, hayvanlar üzerinde çalışmalar yapıyorum, sokakta gördüğüm bir şeyi çiziyorum ya da satın aldığım yeni mürekkepleri deneyebilmek için herhangi bir şeyler çiziyorum. Ve çoğu zaman bu muğlak izlenimleri yeni bir fikir haline getirmeye çalışıyorum.”

Kaba desenlerden ayrıntılı çizimlere kadar yaratım sürecinin her aşaması deftere çizilmiştir. Saey, “Ayrıca eskiz defterini renklerini ve dokularını keşfetmek için *storyboard* gibi de kullanıyorum” diyor. “Bir karakterin koreografisi üzerinde çalışırken, yapabildiğim kadar çok kez çizerim ve değişik pozları keşfetmeye çalışırım. Tüm fikirlerimi canlandırmam gerekiyor; bu daha sonra bazılarının gitmesine izin vermeyi kolaylaştırıyor, çünkü onlara mikro düzeyde eskiz defterimde zaten can vermiş oluyorum.”

Her şey için ayrı bir defter kullanan Bierut’un aksine, Saey uzun vadeli bir film projesine başlarken her şeyi birkaç yıl boyunca tek bir yerde tutmasına izin verdiği için ayrı bir eskiz defteri kullanıyor. “Ama geri kalanında, tüm projeler birbirine karışıyor. İşin eğlenceli yanı da bu, çünkü yeni bir şeye başladığımda, geçmiş projelerimin sayfalarını çevirebilir ve o zamanlar kullanmadığım fikirlerden ilham alabilirim” diye belirtiyor.

Eskiz defterleri Saey’nin fikirleri üzerinde düşünmesine izin verse de, boş kâğıtlara veya

post-itlere de karalamalar yapıyor ve defterini onun yerine, kendisi için aldığı notlar, çizimler, harfler, bir hikâyenin çerçevesi, hatta tam çizimleriyle dolduruyor. “Eskiz defterlerim, gizli fikirlerin kişisel bir arşivi gibidir” diyor. “Onlar bir şekilde aynı zamanda geçen zamanın da bir göstergesi. İlham almak için geri gitmeye devam edebileceğim değerli bir ortam.”

Saey’nin en sevdiği eskiz defterleri: A4 boyunda 125 g Hahnemühle kâğıdı ve diğer her şey için 19×25 cm yumuşak kapaklı, çizgisiz Moleskine defterleri. Sulu boyalar ve mürekkeplere gelince; “En sevdiğim kalem Uni marka siyah kalem, karalamalar için Bic criterium, boya fırçası olarak Raphaël Martre Kolinski 8413 kullanıyorum” diyor. “Renklendirmeler için Faber-Castell’in Polychromos boya kalemlerini ve mürekkep için de Écoline kullanıyorum.”

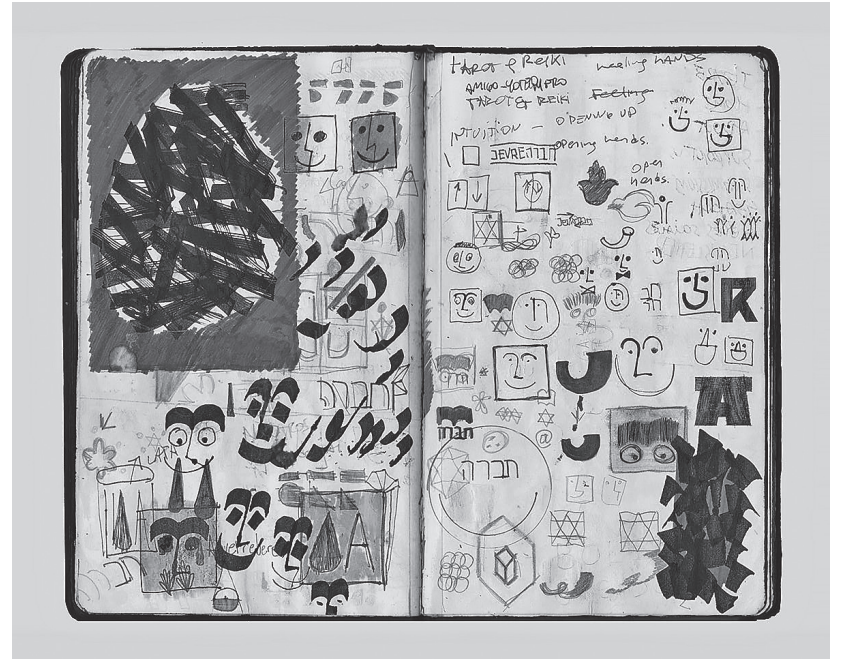
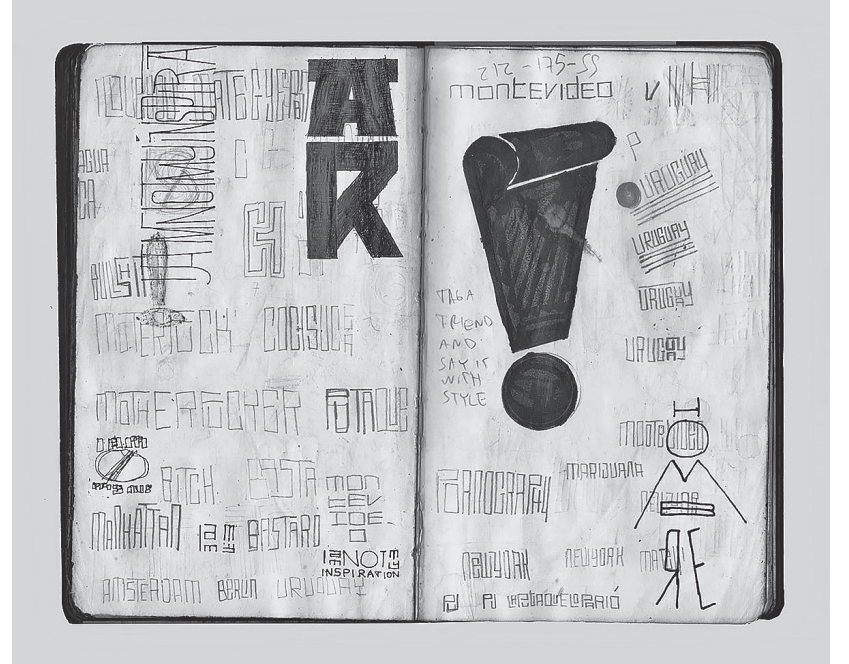
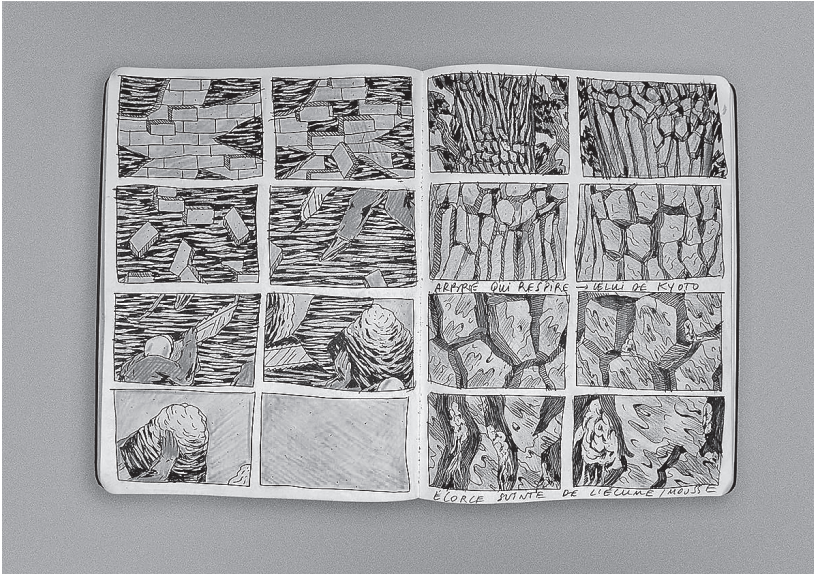
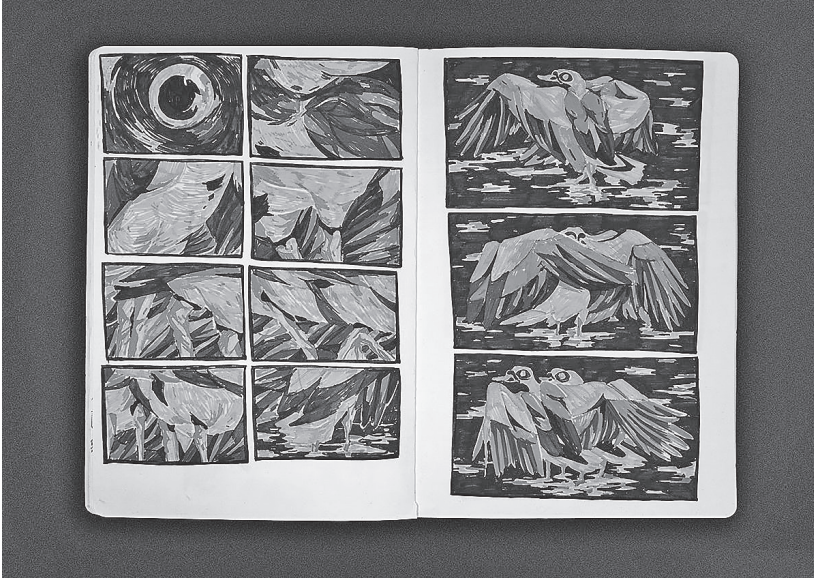
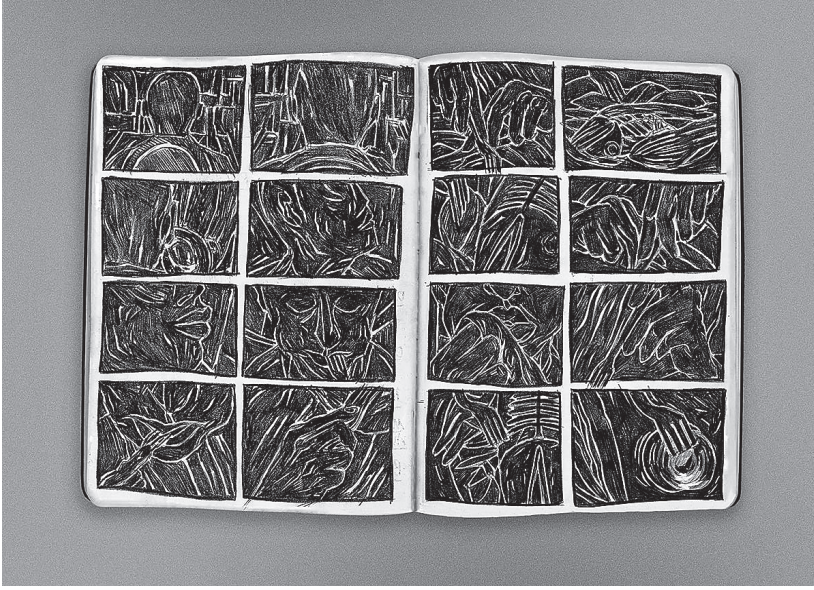
Eskiz defterinin sayfalarını karıştıran Saey, içlerinde posterler, kitap kapakları, dokular ve illüstrasyonlar için yapılmış birçok

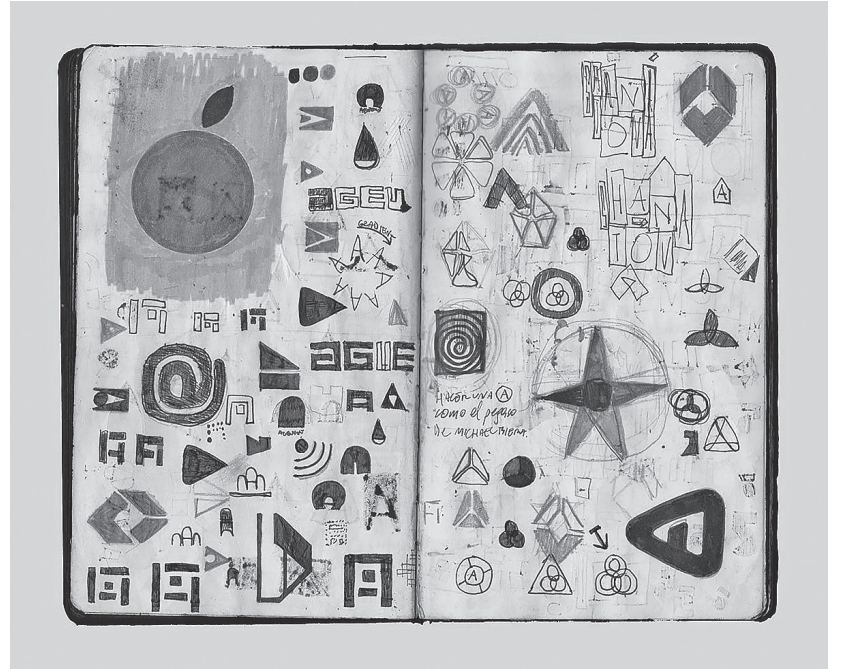
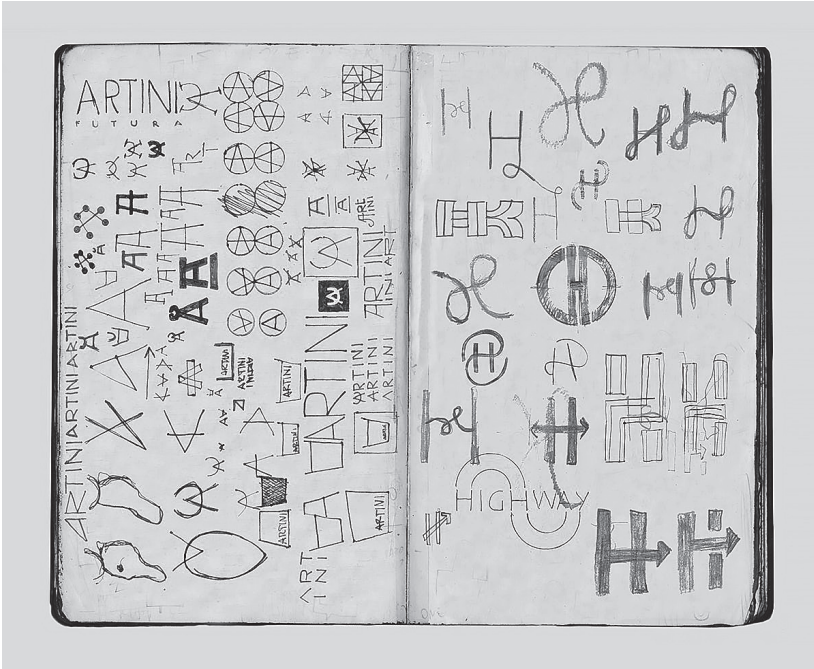
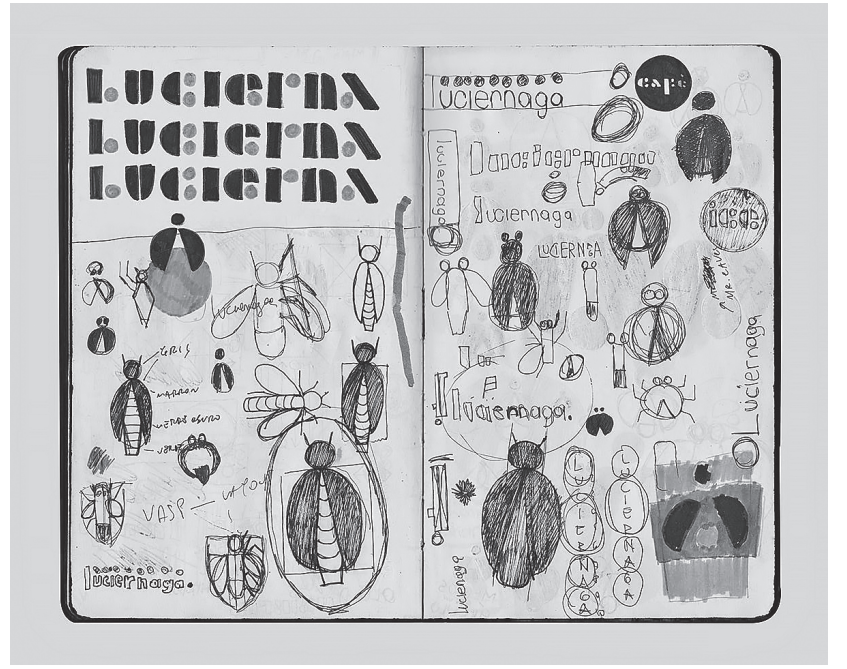
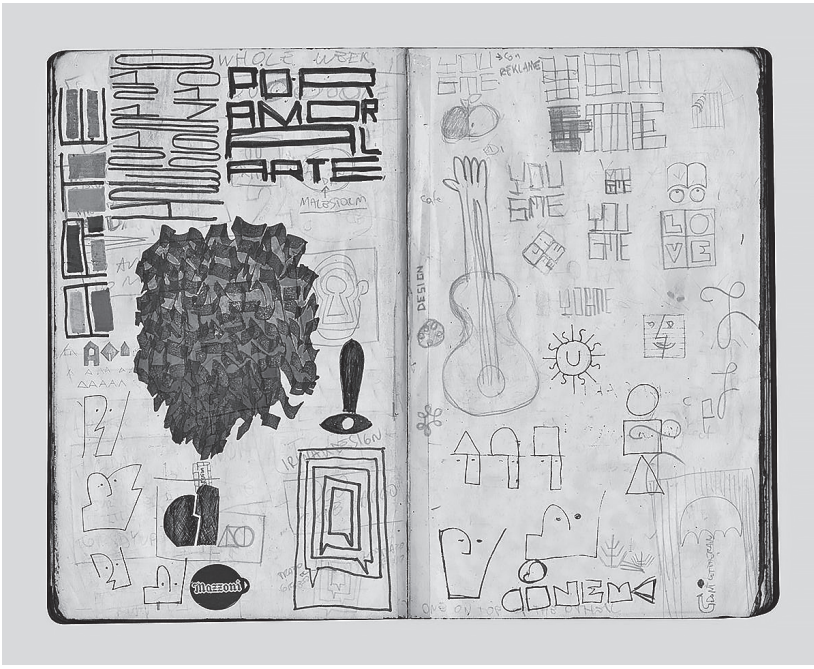
farklı eskiz olduğundan onun bir animatör olduğunu söylemenin zor olacağını düşünüyor.

“Şahsen ben eskiz defterini bu şekilde kullanan çok animatör tanımıyorum ama eminim ki çoğu öyle yapıyordur. Bunu gerçekten illüstratör arkadaşlarımın uygulamalarında görüyorum” diyor. “Günlük olarak çizim pratiği yapmaya devam etmenin gerçekten sağlıklı bir yolu bu. Ayrıca amaçsızca çizmenize izin vererek, iş yapmanın ötesinde, önce çizim yapmanın bir zevk olduğunu kendinize hatırlatıyorsunuz. Bunun fikirlerimi taze tutmanın mükemmel bir yolu olduğunu düşünüyorum.”

Gabriel Benderski, grafik tasarımcı ve arşivci

Gabriel Benderski Uruguay’da yaşıyor ve çalışıyor. Club Atlético Peñaró futbol takımının logosu da dahil olmak üzere bir dizi markalaşma ve afiş projesinde çalışmış. Benderski, 2020’den beri Uruguay’ın grafik tasarım arşivinin Instagram hesabı La Patria’yı da yönetiyor.

Saey'e benzer şekilde, Benderski eskiz defteriyle ilk kez öğrencilik günlerinde renkli kapaklı tipik öğrenci defterleri halinde tanışmış. "Her zaman yanımda olacak, cebimde taşıyabileceğim bir defter arıyordum" diyor. "O zamanlar kullandığım defterler eve en yakın kırtasiyecide buldularım."

Bu günlerde, Benderski'nin eskiz defteri repertuarı, farklı şeyler için üç farklı defter kullandığı için biraz daha ayrıntılı: biri masası için yapılacaklar listesi, ofiste kalan bir Moleskine ve yanında her yere taşıdığı bir tane Field Notes eskiz defteri. "Bir fikri zemine oturtmak için defterlerimi kullanıyorum. Genellikle bir fikir kafamdayken iş görür gibidir, ancak uygulama aşamasında her zaman yürümez. Bu yüzden bir kâğıt ve kaleme sahip olmak iş sürecini daha gerçek ve pratik hale getirmeme yardımcı oluyor. Not defterim ve kalemimle dolaşmak benim için çok doğal. Defter, bir düşüncenin geliştiği ve bir plana dönüştüğü ilk aşamadır."

Benderski defterlerini ne var ne yok her şey için kullanır ve ona

göre sayfalar düzensiz bir kaostur. "Bir fikri geliştirirken hangi yolu izleyeceğimi bilmem, yönümü arıyorumdur, bu yüzden çizimler ve küçük metinler bir düşünce çizgisinden diğerine atlamaya devam etmek için bir rehber görevi görür."

Saey ve Bierut gibi, Benderski'nin eskiz defterlerinin de bir fikrin geliştirilmesinde hayati öneme sahip olduğu zamanlar olmuş ve buna mükemmel bir örnek olarak Maurice Meilleur ile birlikte çalıştığı 664 adlı tipografik bir projeden bahsediyor. "Projede 3x3'lük bir kadranda kaç tane 'a' harfinin bulunabileceğini belirleme amaçlanıyordu. Cevap, projeye adını veren 664'tü."

"Field Notes markanın *dot-grid* (noktalı ızgaralı) defterini ilk kez kullandığımda o kadar ilham vericiydi ki üçlü paketteki iki defter bir hafta içinde bitti. Noktalardan oluşan bu tür ızgaralar inanılmazdı, çünkü hem sağlam bir zemin hem de boş bir sayfanın özgürlüğünü veriyordu. Defterler 'a' harfleri ile doldu, ardından projenin başlangıcı

olan 'a' harfi için gerekli asgari boşluk bulundu." ızgaralı defterler Punta del Este'de sergilediği bir dizi afiş söz konusu olduğunda Benderski'ye kompozisyon konusunda da yardımcı olmuş. "Izgara, harflere benzeyen soyut şekiller çizmeye izin veriyordu, ardından da kompozisyonları el yapımı pamuklu kâğıda alıyordum."

Benderski'nin eski eskiz defterleri, onları bir arada bulundurmanın getirdiği faydanın kanıtı olarak kütüphanesinde aynı rafta duruyor. "Boş zamanım olduğunda, bugün bana bir konuda yardımcı olup olmayacağını görmek için birkaç ay veya yıl önce ne düşündüğüme bakmaktan zevk alıyorum."

Bilgisayarlardan uzakta, kâğıt kalemle çalışma Benderski'nin eskiz defterlerini kullanmasının başlıca nedeni, çünkü süreç ona özgürlük veriyor ve daha fazla öngörülemezlik hissi yaratıyor.

"Bir iPad'de çizim yapmak yerine kâğıt ve kalem kullanmaya devam etmeme beni neyin çektiğini merak ettiğimde mürekkebi kâğıda

akıtmanın verdiği zevki sevdiğimi görüyorum. Bu şekilde çalışmayı sürdürmemin nedenlerinin arasında, mürekkebin kâğıt üzerinde nasıl yayıldığını görmek, el çizgisindeki kusurlar ve ekrandan gözüme ışık yansımaması, ayrıca da fikir aramada analog yöntemin beni canlı tutması var." ●

YAZILAR

Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu
Derneği adına sahibi

Zeynep Tonguç

Tasarım

Bülent Erkmén

Sorumlu Yayın Yönetmeni ve
Tasarım Devamlılığı

Osman Tülü

Grafik Uygulama: Tipograf

Baskı: A4 Ofset

Ayda bir yayımlanır, para ile satılmaz.

Tüm hakları saklıdır.

**Grafik Tasarımcılar
Meslek Kuruluşu Derneği**
Ortaklar Caddesi Bahçeler Sokağı 17/4
Mecidiyeköy 34394 İstanbul
Tel: (0212) 267 27 58
Faks: (0212) 267 27 59
info@gmk.org.tr www.gmk.org.tr